

บทที่ 5

การพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

การวิจัยในระบะที่ 3 ของการวิจัยเป็นการศึกษาเพื่อตอบปัญหาคำถามการวิจัยว่าจะพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ได้อย่างไร โดยนำเสนอรายละเอียด 4 ขั้นตอนดังนี้

1. คำถามการวิจัย
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. ผลการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

คำถามการวิจัย

จะพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในระบะที่ 3 นี้เป็นการวิจัยที่มีความสำคัญมากซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการศึกษาในระบะที่ 1 และระบะที่ 2 ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงแบบมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และสามเณรชั้นนวกภูมิ ซึ่งได้เข้ามาอุปสมบทเป็นพระสงฆ์ในเขตพื้นที่บริหารกิจการคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะได้เข้ามาร่วมปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรีและเพื่อให้บรรลุตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา ผู้วิจัยจึงได้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยให้ผู้มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ได้ร่วมกันปฏิบัติการกรมฝึกรวมโดยใช้แนวทางและวิธีการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมที่ได้กำหนดไว้ในระบะที่ 2 และให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรนักธรรมชั้นตรี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาดังนี้

1. กรอบการวิจัย

การศึกษาในระยะที่ 3 เป็นการนำแนวทางวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ที่ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิ ร่วมกันพัฒนาไว้ในระยะที่ 2 มาใช้เป็นกรอบในการ พัฒนา คือ

2. ประชากรในการวิจัย ประกอบด้วย 2 กลุ่มดังนี้

2.1 ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตร นักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี จำนวน 52 รูป

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตร นักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 รูป,คน คือ

2.2.1 เจ้าคณะอำเภอเสนาให้ จำนวน 1 รูป

2.2.2 ผู้อำนวยการสำนักศาสนศึกษาวัดสมุหประดิษฐาราม จำนวน 1 รูป

2.2.3 เจ้าอาวาสและรองเจ้าอาวาสในเขตพื้นที่บริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี จำนวน 5 รูป

2.2.4 พระสงฆ์ผู้สอนพระปริยัติธรรม (แผนกธรรม) จำนวน 4 รูป

2.2.5 พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 1 รูป

2.2.6 ผู้มีประสบการณ์เชี่ยวชาญการสอนเรียงความแก้กระทู้ธรรม จำนวน 3 รูป,คน

3. วิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในระยะที่ 3 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ที่ เปิดโอกาสให้พระสงฆ์และสามเณรชั้นนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี เกิด การพัฒนาและการเรียนรู้ในด้านการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี ซึ่ง ได้ความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จากแนวทางและการวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติจริงเพื่อแก้ไขปัญหาการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตร นักธรรมชั้นตรี ประเมินผลการพัฒนา ดังนี้

แนวทางและวิธีการดำเนินการฝึกอบรมการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิ เพื่อพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม โดย ผู้วิจัยและอาจารย์สอนวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรมเป็นผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการ พัฒนาตามตารางในโครงการการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม (แผนกธรรม) สำหรับ พระสงฆ์และสามเณรชั้นนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ประจำปีการศึกษา 2552 ณ วัดสมุหประดิษฐาราม อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ตั้งแต่วันที่ 31 เดือนกรกฎาคม ถึง วันที่ 4 เดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2552 จำนวน 5 วัน ต่อเนื่องลักษณะการอบรมให้ความรู้

ความเข้าใจถูกต้อง เทคนิควิธีการเขียนและฝึกปฏิบัติการเขียนแบบสร้างสถานการณ์จำลองมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป

4. การดำเนินการตามแผนการพัฒนา

วันที่ 31 กรกฎาคม 2552 เวลา 13.00 - 16.00 น. ฝึกอบรมการพัฒนาแผนการเรียนการสอนที่ 1 (สร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นและบรรยายให้ความรู้) อบรมรายละเอียดการเขียนเรียงความแก่กระทุษธรรม

วันที่ 1 สิงหาคม 2552 เวลา 13.00 - 16.00 น. ฝึกอบรมการพัฒนาแผนการเรียนการสอนที่ 2 (บรรยายให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ) อบรมให้ความรู้เทคนิควิธีการและการฝึกเขียนเรียงความ

วันที่ 2 สิงหาคม 2552 เวลา 13.00 - 16.00 น. ฝึกอบรมการพัฒนาแผนการเรียนการสอนที่ 3 (บรรยายให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ) อบรมให้ความรู้เทคนิควิธีการและการฝึกเขียนเรียงความ

วันที่ 3 สิงหาคม 2552 เวลา 13.00 - 16.00 น. ฝึกอบรมการพัฒนาแผนการเรียนการสอนที่ 4 (บรรยายให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ) อบรมให้ความรู้การแต่งเรียงความแก่กระทุษธรรม

วันที่ 4 สิงหาคม 2552 เวลา 13.00 - 16.00 น. ฝึกอบรมการพัฒนาแผนการเรียนการสอนที่ 5 (ปฏิบัติการเขียน) การทดสอบการเขียนเรียงความแก่กระทุษธรรม โดยสร้างสถานการณ์จำลองการสอบธรรมสนามหลวงมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับตามแบบแผนเพื่อประมวลผลการพัฒนาการเขียนเรียงความแก่กระทุษธรรม

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สรุปผลการเรียนการสอนทั้งหมด และช่วยกันแจกเครื่องมือเพื่อการวิจัยพร้อมกับให้พรกับพระสงฆ์และสามเณรชั้นนวกภูมิทุกรูป ขอให้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการสอบธรรมสนามหลวงและขอให้สอบได้ทุกๆ รูป

จากการสังเกตพฤติกรรมพระสงฆ์และสามเณรชั้นนวกภูมิ โดยภาพรวมของการอบรม พบว่า มีความสนใจและตั้งใจในการศึกษาตามแผนการเรียนการสอนได้ดีเป็นที่น่าพึงพอใจของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย และมีการซักถามข้อสงสัยเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นแก่พระสงฆ์และสามเณรชั้นนวกภูมิและจากการซักถามในแต่ละวันของการฝึกอบรม พบว่า มีกำลังใจมากขึ้น และพยายามที่จะเขียนให้ดีที่สุด

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดความรู้ หลังการพัฒนาการเขียนเรียงความแก่กระทุษธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) 3 คำตอบ (แบบสอบถามฉบับเดิม)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นภายหลังการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาในระยะเวลาที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเจตคติเพิ่มเติมภายหลังตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert 's scale) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อใช้เก็บข้อมูลหลังการพัฒนา (แบบสอบถามฉบับใหม่)

5.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบ แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้หลังการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี โดยมีลักษณะการเติมคำลงในช่องว่างเรียงลำดับรูปแบบการเขียนให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การสอบธรรมสนามหลวง ก่อนและหลังการพัฒนา (แบบทดสอบฉบับเดิม)

ฉบับที่ 2 การเขียนเรียงความเพื่อวัดความรู้หลังการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี โดยมีลักษณะการทดสอบเสมือนการสอบการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม มีระเบียบ กฎ ข้อบังคับตามหลักเกณฑ์การสอบธรรมสนามหลวง ส่วนผู้ที่ดำเนินการตรวจให้คะแนน คือ พระอาจารย์ผู้สอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าคณะอำเภอเสนาให้ ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบการเรียนการสอนสอนวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ประจำปีการศึกษา 2552

6. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจหลังการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) 3 คำตอบ คือ 1) ใช่ 2) ไม่แน่ใจ และ 3) ไม่ใช่ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ใช่	หมายถึง	ตอบถูก	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ตอบผิด	มีค่าเท่ากับ	0	คะแนน
ไม่ใช่	หมายถึง	ตอบผิด	มีค่าเท่ากับ	0	คะแนน

เมื่อได้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามแล้วนั้น ผู้วิจัยนำคะแนนในแต่ละข้อคำถามมารวบรวมและเทียบเกณฑ์ให้เป็นร้อยละและปรับเป็น 3 ระดับ โดยใช้ตามเกณฑ์ของสำนักงานการประถมศึกษาสระบุรี (2544, หน้า 60) ดังนี้

ตอบถูก	ร้อยละ	80 -100	หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับมาก
ตอบถูก	ร้อยละ	60 - 79	หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง
ตอบถูก	ร้อยละ	0 - 59	หมายถึง	มีความรู้อยู่ในระดับน้อย

6.2 แบบสอบถาม ฉบับที่ 2 เพื่อวัดระดับเจตคติต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นภายหลังการศึกษาในระยะเวลาที่ 2 วิเคราะห์แบบสอบถามเจตคติ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาแบบสอบถามดังนี้

ระดับเจตคติ	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

โดยการแปลความหมายของคะแนนพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของจำนวนทั้งหมดตามแนวคิดขอบเขตคะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 34-35) ที่เสนอไว้ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

6.3 แบบทดสอบ ฉบับที่ 1 เพื่อวัดความรู้หลังการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม โดยมีลักษณะของแบบสอบถาม เลือกตอบ (check list) กำหนดให้ใช้เครื่องหมายสัญลักษณ์ในการตอบ คือ เลือกตอบถูก และผิด

6.4 แบบทดสอบ ฉบับที่ 2 เพื่อวัดความรู้หลังการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม โดยให้พระสงฆ์และสามเณรชั้นนวกภูมิเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม มีลักษณะการทดสอบเสมือนการสอบการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม มีระเบียบ กฎ ข้อบังคับตามหลักเกณฑ์การสอบธรรมสนามหลวง ส่วนผู้ที่ดำเนินการตรวจให้คะแนน คือ พระอาจารย์ผู้สอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าคณะอำเภอเสนาให้ ให้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบการเรียนการสอนสอนวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรมโดยตรง ประจำปีการศึกษา 2552 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้ปรับปรุงจากงานวิจัยของสมลักษณ์ ปลื้มรัมย์ (2546, หน้า 154-157) แล้วมาประยุกต์ใช้ให้ตรงตามกรอบการวิจัย ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	70 – 100	หมายถึง	มีความรู้ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	50 – 69	หมายถึง	มีความรู้ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	0 – 49	หมายถึง	มีความรู้ระดับน้อย

ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

ผลการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

การวิจัยในระยะที่ 3 นี้เกิดการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวน 52 รูป มีรายรายละเอียดดังนี้

1. ผลการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

1.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม โดยการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนการพัฒนากับหลังการพัฒนาตามที่ชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา กำหนดค่าเฉลี่ยของจำนวนคะแนนตอบถูก อยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละเปรียบเทียบแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ก่อนการพัฒนากับหลังการพัฒนา

รายการ	จำนวนผู้ตอบถูก (n=52)				
	ก่อนการพัฒนา	ระดับความรู้	หลังการพัฒนา	ระดับความรู้	เพิ่มขึ้น (%)
1. การเขียนสุภาสิตเชื่อมพร้อมคำแปลภาษาไทยนั้น เป็นขั้นตอนที่ 2 ของการเขียน	2 (3.9)	น้อย	52 (100)	มาก	96.1
2. การเขียนสรุปเรียงความแก้กระทู้ธรรมเป็นขั้นตอนที่ 3 ของการเขียน	10 (19.2)	น้อย	52 (100)	มาก	80.8
3. การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมต้องเริ่มต้นด้วยคำว่า “ณ บัดนี้”	7 (13.5)	น้อย	52 (100)	มาก	86.5
4. การเขียนอธิบายเนื้อหาสุภาสิตบทตั้งแล้วต้องอ้างสุภาสิตที่มาด้วยเสมอ	6 (11.5)	น้อย	52 (100)	มาก	88.5
5. การเขียนพุทธศาสนสุภาสิตนั้น ไม่จำเป็นต้องแปลภาษาไทยก็ได้	2 (3.9)	น้อย	52 (100)	มาก	96.1
6. ขั้นตอนสุดท้ายของการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมต้องมีคำว่าตั้งพรณนาด้วยประการฉะนี้ ทุกครั้ง	7 (13.5)	น้อย	52 (100)	มาก	86.5

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	จำนวนผู้ตอบถูก (n=52)				
	ก่อนการ พัฒนา	ระดับ ความรู้	หลังการ พัฒนา	ระดับ ความรู้	เพิ่มขึ้น (%)
7. การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ไม่ต้องเว้นบรรทัด	6 (11.5)	น้อย	52 (100)	มาก	88.5
8. การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบหรือขั้นตอน อะไรแล้วแต่ผู้เขียนจะออกแบบเอง	12 (23.1)	น้อย	52 (100)	มาก	76.9
9. การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ต้องเขียนไม่ต่ำกว่า 2 หน้าขึ้นไป	18 (34.6)	น้อย	52 (100)	มาก	63.6
10. พระสงฆ์และสามเณรต้องเรียนการ เขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม	20 (38.5)	น้อย	52 (100)	มาก	61.5

จากตาราง 7 พบว่า พระสงฆ์และสามเณรชั้นนวกภูมิ หลังการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการเขียนเรียงความกระทู้ธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการพัฒนาความรู้ตอบถูกทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100

1.2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิ โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนการพัฒนากับหลังการพัฒนาที่สอดคล้องกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาด้านความรู้การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนน ร้อยละ 70 ขึ้นไปของจำนวนผู้ตอบถูก ตามกรอบของการวิจัย คือ 1) รูปแบบ 2) เนื้อหาสาระ 3) การใช้ภาษา และ 4) ความสะอาดเรียบร้อย ปรากฏผลดังตาราง 8-11

ตาราง 8 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก่กระทั้กรรม
หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี รูปแบบ ก่อนและหลังการพัฒนา

รายการ รูปแบบ	ผู้ตอบถูกก่อนการพัฒนา			ผู้ตอบถูกหลังการพัฒนา			เพิ่มขึ้น (%)
	จำนวน ผู้ตอบ ถูก	ร้อยละ	ระดับ ความรู้	จำนวน ผู้ตอบ ถูก	ร้อยละ	ระดับ ความรู้	
1. การเรียนเขียนเรียงความ แก่กระทั้กรรมจำเป็นต้องอ่าน และเขียนภาษาบาลีได้ก่อน	10	19.2	น้อย	44	84.6	มาก	65.4
2. วิธีการอ่านและเขียนภาษา บาลีไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบ ขั้นตอนสามารถศึกษาด้วย ตนเองได้	41	78.8	ปาน กลาง	50	96.2	มาก	17.3
3. การเขียนเรียงความแก่ กระทั้กรรม คือ การแต่งเรื่อง ต่าง ๆ หรือนิทานให้บุคคลอื่น ได้อ่านโดยมุ่งเน้นหลักกรรม ในทางพระพุทธศาสนาเพื่อ การบรรยายและอธิบาย	17	32.7	น้อย	43	82.7	มาก	50.0
4. การเขียนเรียงความแก่ กระทั้กรรมเป็นการเรียนภาค บังคับสำหรับพระสงฆ์ผู้บวช ใหม่จะต้องศึกษาเรียนรู้ทุกรูป	37	71.2	ปาน กลาง	48	92.3	มาก	21.1
5. การเขียนเรียงความแก่ กระทั้กรรมเขียนตัวหนังสือ บรรจงครึ่งบรรทัดเสมอ	22	42.3	น้อย	43	82.7	มาก	40.4
6. การสอบเขียนเรียงความ แก่กระทั้กรรมต้องเขียนเว้น บรรทัด	12	23.1	น้อย	49	94.2	มาก	71.1
7. การสอบเขียนเรียงความ แก่กระทั้กรรมต้องเขียนได้ 2 หน้ากระดาษขึ้นไป	6	11.5	น้อย	51	96.2	มาก	86.5
8. การเขียนเรียงความแก่ กระทั้กรรมไม่จำเป็นจะต้อง อ้างสุภาษิตอื่นมาอธิบาย	21	40.4	น้อย	46	86.5	มาก	48.1

จากตาราง 8 หลังการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรมรูปแบบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การสอบการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรมต้องเขียนให้ได้ 2 หน้ากระดาษขึ้นไปและวิธีการอ่านและเขียนภาษาบาลีไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบขั้นตอนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้เท่ากัน พระนวกภูมิมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 96.2 รองลงมา การสอบเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรมต้องเขียนวันบรรทัด มีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 94.2 รองลงมา การเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรมเป็นการเรียนภาคบังคับสำหรับพระสงฆ์ผู้บวชใหม่จะต้องศึกษาเรียนรู้มีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.3 รองลงมา การเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรมไม่จำเป็นจะต้องอ้างสุภาษิตอื่นมาอธิบายมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 86.5 และการเรียนเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรมจำเป็นต้องอ่านและเขียนภาษาบาลีได้ก่อนมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 84.6 ตามลำดับ

ตาราง 9 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรมหลักสูตรนักธรรมชั้นตรี เนื้อหาสาระ ก่อนและหลังการพัฒนา

รายการ เนื้อหาสาระ	ผู้ตอบถูกก่อนการพัฒนา			ผู้ตอบถูกหลังการพัฒนา			เพิ่มขึ้น (%)
	จำนวน ผู้ตอบ ถูก	ร้อยละ	ระดับ ความรู้	จำนวน ผู้ตอบ ถูก	ร้อยละ	ระดับ ความรู้	
1. การอธิบายขยายเนื้อหา กระทุ้กรรมควรนำหลักธรรมะ ในการเขียนธรรมวิภาคมา เขียน	18	34.6	น้อย	49	94.1	มาก	59.5
2. ก่อนที่จะดำเนินการเขียน การเขียนเรียงความแก่กระทุ้ กรรมต้องมีการตีความหมาย หรือถอดความของภาษาบาลี	21	40.4	น้อย	51	98.2	มาก	57.7
3. เนื้อหาสาระที่นำมาอธิบายไม่ จำเป็นต้องทันสมัยกับ เหตุการณ์ปัจจุบันก็ได้	14	26.9	น้อย	48	92.3	มาก	65.4
4. เนื้อหาสาระที่ดีต้อง ยกตัวอย่างภาษาบาลีมา ประกอบในการเขียนทุกครั้ง	20	38.5	น้อย	43	82.7	มาก	44.2
5. การเขียนเรียงความแก่ กระทุ้กรรม ควรมีเนื้อหา อธิบายให้ผู้อ่านได้ปฏิบัติตาม	11	21.2	น้อย	49	94.1	มาก	74.9

จากตาราง 9 หลังการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม เนื้อหาเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ก่อนที่จะดำเนินการเขียนการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม ต้องมีการตีความหมายหรือถอดความของภาษาบาลี พระนวกภูมิมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 98.2 รองลงมา การอธิบายขยายเนื้อหากระทุ้กรรมควรนำหลักธรรมะ ในการเขียนธรรมวิภาคมาเขียนและการเขียนการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม ควรมีเนื้อหาอธิบายให้ผู้อ่านได้ปฏิบัติตามเท่ากัน มีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 94.1 รองลงมา เนื้อสาระที่นำมาอธิบายไม่จำเป็นต้องทันสมัยกับเหตุการณ์ปัจจุบันก็ได้มีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.3 และเนื้อหาสาระที่ดีต้อง ยกตัวอย่างภาษาบาลีมาประกอบในการเขียนทุกครั้งมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 82.7 ตามลำดับ

ตาราง 10 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม
หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี การใช้ภาษา ก่อนและหลังการพัฒนา

รายการ การใช้ภาษา	ผู้ตอบถูกก่อนการพัฒนา			ผู้ตอบถูกหลังการพัฒนา			เพิ่มขึ้น (%)
	จำนวนผู้ตอบถูก	ร้อยละ	ระดับความรู้	จำนวนผู้ตอบถูก	ร้อยละ	ระดับความรู้	
1.การใช้ภาษาการเขียนต้องมี ถ้อยคำสำนวนอ่านเข้าใจง่าย	5	09.6	น้อย	47	90.4	มาก	80.7
2.การใช้ภาษาการเขียนต้องมี ถ้อยคำสำนวนหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาเสมอ	9	17.3	น้อย	48	92.3	มาก	75.0
3.การใช้ภาษาในการเขียน สามารถนำภาษาพูดมาเขียน ได้ในบ้างประโยค	6	11.5	น้อย	47	90.4	มาก	78.9
4.สามารถเขียนภาษาอังกฤษ ได้ในบ้างตอนของการแต่ง กระทุ้กรรม	14	26.9	น้อย	49	94.1	มาก	84.6
5.ผู้เขียนจะต้องเลือกใช้คำที่ เหมาะสมและคิดแจ่มแจ้งแต่ง ประโยคให้มีการเชื่อมต่อกัน	32	61.5	กลาง	48	92.3	มาก	30.8
6.การใช้ภาษา หมายถึง การ เลือกถ้อยคำ การเรียบเรียงคำ การเชื่อมประโยค และการใช้ สำนวนโวหาร	16	36.5	น้อย	50	96.0	มาก	65.4

จากตาราง 10 หลังการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม การใช้ภาษาในการเขียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้ภาษา หมายถึง การเลือกถ้อยคำ การเรียบเรียงคำ การเชื่อมประโยค และการใช้สำนวนโวหารมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 96.0 รองลงมา สามารถเขียนภาษาอังกฤษได้ในบางตอนของการแต่งกระทุ้กรรมมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 94.1 รองลงมา การใช้ภาษาในการเขียนต้องมีถ้อยคำสำนวนทางหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาเสมอและผู้เขียนจะต้องเลือกใช้คำที่เหมาะสมและคิดแจ่มแจ้งแต่งประโยค ให้มีการเชื่อมต่อกันมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.3 และการใช้ภาษาการเขียนต้องมีถ้อยคำสำนวนอ่านเข้าใจง่ายและการใช้ภาษาในการเขียนสามารถนำภาษาพูดมาเขียนได้ในบางประโยค มีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 90.4 ตามลำดับ

ตาราง 11 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม
หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี ความสะอาดเรียบร้อย ก่อนและหลังการพัฒนา

รายการ ความสะอาดเรียบร้อย	ผู้ตอบถูกก่อนการพัฒนา			ผู้ตอบถูกหลังการพัฒนา			เพิ่มขึ้น (%)
	จำนวน ผู้ตอบ ถูก	ร้อยละ	ระดับ ความรู้	จำนวน ผู้ตอบ ถูก	ร้อยละ	ระดับ ความรู้	
1.การสอบการเขียน เรียงความแก่กระทุ้กรรมห้าม มีรอยลบคำผิดเด็ดขาด	7	13.5	น้อย	48	92.3	มาก	78.8
2.การสอบการเขียน เรียงความแก่กระทุ้กรรม สามารถใช้ปากกาขีดฆ่า ข้อความที่เขียนผิดได้ แต่ต้อง ขีดเพียงเส้นเดียว	12	23.1	น้อย	48	92.3	มาก	69.2
3. การเขียนเรียงความแก่ กระทุ้กรรมควรพิจารณารอบ ครอบก่อนลงมือเขียนทุกครั้ง	34	65.4	ปาน กลาง	46	88.3	มาก	23.1
4. ความสะอาดเรียบร้อยใน การเขียนจะมีผลโดยตรงต่อ คะแนน	23	44.2	น้อย	50	96.0	มาก	51.9
5. ความสะอาดเรียบร้อยเป็น สิ่งสำคัญลำดับหนึ่งในการเขียน เรียงความแก่กระทุ้กรรม	25	48.1	น้อย	48	92.3	มาก	44.2

จากตาราง 11 หลังการพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ความสะอาดเรียบร้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความสะอาดเรียบร้อยในการเขียนจะมีผล โดยตรงต่อคะแนน พระนวกภูมิมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 96.0 รองลงมา การสอบการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมห้ามมีรอยลบคำผิดเด็ดขาด การสอบการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมสามารถใช้ปากกาขีดฆ่าข้อความที่เขียนผิดได้ แต่ต้องขีดเพียงเส้นเดียวและความสะอาดเรียบร้อยเป็นสิ่งสำคัญลำดับหนึ่งการเขียนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมมีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 92.3 และการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมควรพิจารณาครอบรอบก่อนลงมือเขียนทุกครั้ง มีความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 88.3 ตามลำดับ

ดังนั้น ผู้วิจัยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาดำเนินการสรุปผลภาพรวมระดับความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2552 ตามกรอบของการวิจัย คือ 1) รูปแบบ 2) เนื้อหาสาระ 3) การใช้ภาษา 4) ความสะอาดเรียบร้อย ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 สรุปผลระดับความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2552

รายการ	ผลการพัฒนาระดับความรู้
1. รูปแบบ	ระดับมาก
2. เนื้อหาสาระ	ระดับมาก
3. การใช้ภาษา	ระดับมาก
4. ความสะอาดเรียบร้อย	ระดับมาก

จากตาราง 12 พบว่า พระนวกภูมิมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ตามกรอบของการวิจัย โดยภาพรวม การพัฒนา อยู่ในระดับมากทั้ง 4 รายการ

1.3 ผลการวิเคราะห์แบบฝึกทดสอบการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลังการพัฒนา โดยกำหนดให้เขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม มีลักษณะการทดสอบการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม มีระเบียบ กฎ ข้อบังคับตามหลักเกณฑ์การสอบ ซึ่งการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จหลังการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม กำหนดให้ค่าเฉลี่ยของคะแนน อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 80 ขึ้นไป ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของคะแนนได้จากการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตร
นักธรรมชั้นตรี หลังการพัฒนา จำนวน 52 รูป

ประเด็น การพิจารณา	จำนวนร้อยละพระนวกภูมิที่ทำคะแนนได้			ผลการพัฒนา ระดับการเขียน
	น้อย 0-49	ปานกลาง 50-69	มาก 70-100	
1. เนื้อเรื่อง		2 รูป (03.9)	50 รูป (96.1)	มาก
2. กลวิธีแต่ง		3 รูป (05.9)	49 รูป (94.1)	มาก
3. การใช้ภาษา		6 รูป (11.5)	46 รูป (88.5)	มาก

จากตาราง 13 พบว่า พระนวกภูมิ สามารถทำแบบฝึกทดสอบการเขียนเรียงความแก้
กระทู้ธรรม มีความรู้ หลังการพัฒนาทำคะแนนได้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด ก็
พบว่า พระนวกภูมิหลังจากการตรวจแล้วมีการประเมินผลในทุกประเด็นของการเขียน
เรียงความแก้กระทู้ธรรมตามหลักเกณฑ์ ส่วนใหญ่ พบว่า สามารถทำคะแนนได้ 70 คะแนนขึ้นไป
อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์และการเขียน อยู่ในระดับมาก โดย
ภาพรวม ร้อยละ 92.9 ดังนั้น พระนวกภูมิมีการพัฒนาเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมครั้งนี้ ตาม
ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา ตามลำดับ

1.4 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเจตคติต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้
กระทู้ธรรม พระนวกภูมิ หลังการพัฒนา โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้
โปรแกรมสำเร็จรูปดำเนินการวิเคราะห์และสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนา ปราบกฏผลดัง
ตาราง 14

ตาราง 14 ระดับเจตคติต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี
สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี จำนวน 52 รูป หลัง
การพัฒนา

รายการ	เจตคติ		แปลผล
	หลังการพัฒนา ($\bar{X}$)	(S.D.)	
1. การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้เกิดความรู้ความ เข้าใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.86	0.65	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการ	เจตคติ		แปลผล
	หลังการพัฒนา ($\bar{X}$)	(S.D.)	
2. การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้เกิดทักษะความชำนาญและสามารถฝึกกระบวนการคิดที่เป็นระบบได้	4.19	0.56	มาก
3. การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้ทราบถึงศักยภาพความรู้ที่มีอยู่ในตนเอง	4.34	0.90	มาก
4. การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้เกิดความภาคภูมิใจและมีความรู้สึกที่ดีในการแสดงออกทางความคิด	4.11	0.94	มาก
5. การพัฒนาการเขียนเรียงความ ทำให้เกิดขยันหมั่นเพียรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นข้อมูลไว้สำหรับเขียน	4.63	0.56	มากที่สุด
6. การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้ตนเองมีสติ รอบคอบมากขึ้น	4.01	0.36	มาก
7. การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้เกิดทักษะด้านการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง	4.36	0.99	มาก
8. การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะฝึกฝนการเขียนเรียงความให้ได้ดีขึ้นไป	4.11	0.94	มาก
9. การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เชื่อมโยงไปสู่การเขียนในรูปแบบอื่นได้	4.25	0.43	มาก
10. การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้ตนเองทราบถึงปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาได้ดีในขณะที่กำลังเขียนเรียงความ จนสามารถพัฒนาไปสู่การแก้ปัญหาเรื่องอื่นต่อไป	4.44	0.50	มาก

จากตาราง 14 พบว่า พระนวกภูมิ ส่วนใหญ่หลังการพัฒนามีเจตคติต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความแก่กระทุรธรรม อยู่ในระดับมาก เกือบทุกรายการ และเรียงตามลำดับมากที่สุด 3 ลำดับแรกและลำดับสุดท้ายดังนี้ การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้เกิดความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นข้อมูลไว้สำหรับเขียน มีเจตคติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, S.D. = 0.56) รองลงมา การพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้ตนเองทราบถึงปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาได้ดีในขณะที่กำลังเขียนเรียงความจนสามารถพัฒนาไปสู่การแก้ปัญหาในเรื่องอื่น ๆ ได้ต่อไป มีเจตคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.50) รองลงมา การพัฒนาการเขียน

เรียงความทำให้เกิดทักษะด้านการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง มีเจตคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.99) และการพัฒนาการเขียนเรียงความทำให้เกิดความรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ มีเจตคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย พบว่า หลังการพัฒนาการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม หลักสูตร นักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ตามแนวทางและ วิธีการในการพัฒนาที่ได้จากการแสวงหาร่วมกันของผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีผล ดังนี้

1. ผลการทดสอบความรู้การเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม หลักสูตรนักธรรมชั้น ตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ตามกรอบของการวิจัย คือ 1) รูปแบบ 2) เนื้อหาสาระ 3) การใช้ภาษา 4) ความสะอาดเรียบร้อย พบว่า พระนวกภูมิ มี ความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 80 ขึ้นไป เมื่อนำผลระดับความรู้ ก่อนการพัฒนาและหลังการ พัฒนามาเปรียบเทียบคะแนน พบว่า พัฒนาได้ตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

2. ผลการสอบถามความรู้ การเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม หลักสูตรนักธรรม ชั้นตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ตามกรอบของการวิจัย คือ 1) รูปแบบ 2) เนื้อหาสาระ 3) การใช้ภาษา 4) ความสะอาดเรียบร้อย พบว่า พระนวกภูมิ มี ความรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 80 ขึ้นไป เมื่อนำผลระดับความรู้ ก่อนการพัฒนาและหลังการ พัฒนามาเปรียบเทียบคะแนนคะแนน พบว่า พัฒนาได้ตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

3. ผลการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม หลักสูตรนักธรรมชั้นตรี สำหรับพระนวก ภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี พบว่า พระนวกภูมิ มีความรู้ สามารถทำคะแนน ได้ ระหว่าง 70 คะแนนขึ้นไป อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 80 ขึ้นไป เมื่อนำผลระดับความรู้ ก่อน การพัฒนาและหลังการพัฒนามาเปรียบเทียบคะแนน พบว่า พัฒนาได้ตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

4. ผลเจตคติต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม หลักสูตรนักธรรมชั้น ตรี สำหรับพระนวกภูมิของคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี พบว่า พระนวกภูมิ หลังการ พัฒนา มีเจตคติต่อการพัฒนาการเขียนเรียงความแก่กระทุ้กรรม อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดโดยมี เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 4.50 ขึ้นไป พบว่า พัฒนาได้ตามดัชนีชี้วัดความสำเร็จ